

Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (esimene koda)

21. oktoober 2020*

Eelotsusetaotlus – Riigiabi – ELTL artikli 107 lõige 1 – Mõiste „riigi ressursid“ –
Laiendatud tootjavastutus – Taaskasutusorganisatsioon, kellele avaliku võimu organid on andnud
tegevusloa teatavate toodete turuleviijatelt tasu kogumiseks, et täita turuleviijate eest nende seadusest
tulenev kohustus töödelda neist toodetest tekkivaid jäätmeid – Rahaline toetus, mida
taaskasutusorganisatsioon maksab temaga lepingu sõlminud sortimisettevõtjatele

Kohtuasjas C-556/19,

mille ese on ELTL artikli 267 alusel Conseil d'État' (kõrgeima halduskohtuna tegutsev riiginõukogu, Prantsusmaa) 12. juuli 2019. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 22. juulil 2019, menetluses

Eco TLC

versus

Ministre d'État, ministre de la transition écologique et solidaire,

Ministre de l'Économie et des Finances,

menetluses osales:

Fédération des entreprises du recyclage,

EUROOPA KOHUS (esimene koda),

koosseisus: koja president J.-C. Bonichot, Euroopa Kohtu asepresident R. Silva de Lapuerta (ettekandja),
kohtunikud L. Bay Larsen, M. Safjan, ja N. Jääskinen,

kohtujurist: G. Pitruzzella,

kohtusekretär: A. Calot Escobar,

arvestades kirjalikku menetlust,

arvestades seisukohti, mille esitasid:

- Eco TLC, esindaja: *avocat* F. Molinié,
- Fédération des entreprises du recyclage, esindaja: *avocat* A. Gossement,

* Kohtumenetluse keel: prantsuse.

- Prantsuse valitsus, esindajad: A.-L. Desjonquères ja P. Dodeller,
 - Euroopa Komisjon, esindajad: A. Bouchagiar, K.-P. Wojcik ja C. Georgieva-Kecsmar,
- olles 28. mai 2020. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,
on teinud järgmise

otsuse

- 1 Eelotsusetaotlus käsitleb ELTL artikli 107 tõlgendamist.
- 2 Taotlus on esitatud ühelt poolt Eco TLC ning teiselt poolt ministre d'État, ministre de la Transition écologique et solidaire'i (riigiminister, keskkonnasäästliku ja solidaarse ülemineku minister, Prantsusmaa) ja ministre de l'Économie et des Finances'i (majandus- ja rahandusminister, Prantsusmaa) vahelises kohtuvaidluses sellise määruse seaduslikkuse üle, milles on ette nähtud tekstiiltoodetest, kodutekstiilist ja jalatsitest tekkivate jäätmete käitlemise eest vastutavatele lepingulistele ettevõtjatele Eco TLC makstud rahalise toetuse ümberhindamine.

Õiguslik raamistik

- 3 Keskkonnaseadustiku (code de l'environnement, edaspidi „keskkonnaseadustik“) põhikohtuasjas kohaldatava redaktsiooni artiklis L. 541-10-3 on ette nähtud järgmist:

„Alates 1. jaanuarist 2007 peavad kõik füüsilised või juriidilised isikud, kes viivad oma majandustegevuse raames riigi turule kodumajapidamistele mõeldud uusi tekstiilist rõivatooted, jalatseid ja kodutekstiili, rahastama neist toodetest tekkivate jäätmete ringlussevõttu ja käitlemist või aitama sellele kaasa.

Alates 1. jaanuarist 2020 kehtib esimeses lõigus sätestatud kohustus ka kõigi füüsiliste ja juriidiliste isikute suhtes, kes viivad oma majandustegevuse raames riigi turule kodumajapidamistele mõeldud mis tahes valmistekstiiltooteid, välja arvatud tooted, mis on mööbliesemed või mis on ette nähtud mööbliesemete kaitseks või kaunistamiseks.

Kahes esimeses lõigus osutatud isikud täidavad seda kohustust:

- kas rahastades taaskasutusorganisatsiooni, kellele on antud tegevusluba keskkonna- ja tööstusvaldkonna eest vastutavate ministrite ühise määrusega ning kes sõlmib lepingud sortimissettevõtjatega ja jäätmekäitluse eest vastutavate kohalike omavalitsuste või nende liitudega ning kes maksab neile rahalist toetust kahes esimeses lõigus osutatud jäätmete ringlussevõtu- ja töötlemistoimingute eest, mida need teostavad;
- või rajades tehnilise kirjeldusele vastava individuaalse süsteemi jäätmete ringlussevõtuks ja töötlemiseks, mida on nimetatud kahes esimeses lõigus ja mis on heaks kiidetud keskkonna- ja tööstusvaldkonna eest vastutavate ministrite ühise määrusega.

Käesoleva artikli rakendamise kord, eelkõige tasu arvutamise meetod, tööturul raskustes olevate isikute kaasamise soodustamise tingimused ning sanktsioonid esimeses lõigus ette nähtud kohustuse täitmata jätmise korral, kehtestatakse Conseil d'État' (kõrgeima halduskohtuna tegutsev riiginõukogu) dekreediga.“

- 4 Keskkonnaseadustiku artikli R. 543-214 teise lõigu kohaselt peab iga organisatsioon oma loataotluse põhjendamiseks tõendama, et tal on olemas tehniline ja rahaline võimekus, et tegeleda sellise tegevusega, mida on vaja, et soodustada tema sõlmitavate lepingute ja tema kogutavate tasude jaotamise abil artiklis L. 541-10-3 nimetatud jäätmete korduskasutust, ringlussevõttu, materjalide taaskasutust ja käitlemist, ning märkima, millistel tingimustel ta kavatses selle tegevusloa juurde kuuluva tehnilise kirjelduse punkte täita.
- 5 Keskkonnaseadustiku artikli R. 543-215 esimese lõigu kohaselt määravad tegevusluba omavad organisatsioonid kindlaks selle seadustiku artikli L. 541-10-3 esimeses lõigus nimetatud isikutelt saadava rahalise toetuse kogusumma selliselt, et need katavad igal aastal mainitud seadustiku artiklis R. 543-214 nimetatud tehnilise kirjelduse kohaldamisest tulenevad kulud.
- 6 Keskkonnaseadustiku artikli R. 543-218 kohaselt on selle seadustiku artiklis R. 543-214 nimetatud tehnilises kirjelduses täpsustatud eelkõige selle seadustiku artikli L. 541-10-3 tähenduses sorditud, korduskasutatavate, ringlusse võetavate või taaskasutatavate jäätmete koguselised eesmärgid, tööturul raskustes olevate isikute kaasamise soodustamise eesmärgid ning sortimisettevõtjale makstava tasu vähendamine juhul, kui see ei täida nende isikute kaasamise miinimumeesmärki.
- 7 3. aprilli 2014. aasta määrusega, mis käsitleb loa andmise menetlust ning tehnilist kirjeldust organisatsioonidele, kelle eesmärk on osaleda rõivastest, kodutekstiilist ja jalatsitest tekkivate jäätmete käitluses vastavalt keskkonnaseadustiku artiklile R. 543-214, ning käsitleb organisatsioonile loa andmist vastavalt keskkonnaseadustiku artiklitele L. 541-10-3 ja R. 543-214-R. 543-224 L. 541-10-3 ja R. 543-224 (arrêté du 3 avril 2014 relatif à la procédure d'agrément et portant cahier des charges des organismes ayant pour objet de contribuer au traitement des déchets issus des produits textiles d'habillement, du linge de maison et des chaussures, conformément à l'article R.543-214 du code de l'environnement et portant agrément d'un organisme, en application des articles L. 541-10-3 et R. 543-224 du code de l'environnement; *JORF*, 14.5.2014, lk 7969; edaspidi „3. aprilli 2014. aasta määrus“) anti Eco TLC-le luba nõuda tekstiilist rõivatoodete, kodutekstiili ja jalatsite (edaspidi „TLC tooted“) turuleviijatelt rahalist tasu neist toodetest tekkivate jäätmete käitluse eest ning maksta need vastavalt sellele määrusele lisatud tehnilisele kirjeldusele rahalise toetuse vormis tagasi eelkõige sortimisettevõtjatele.
- 8 3. aprilli 2014. aasta määruse lisa „Keskkonnaseadustiku artiklite L. 541-10-3 ja R. 543-214-R 543-224 alusel taaskasutusorganisatsioonidele tegevuslubade andmine ajavahemikuks 2014–2019“ sisaldab ise mitut lisa. Selles on III lisa „Aastal N+1 aasta N eest lepingu alusel töötavatele sortimisettevõtjatele makstud rahaliste toetuste arvutustabel“, milles on kindlaks määratud lepinguliste sortimisettevõtjatele makstavate eri liiki rahaliste toetuste, see on jätkusuutlikkuse toetuse, materjali taaskasutuse toetuse ja arengutoetuse arvutusmeetod. Selles lisa on eelkõige ette nähtud, et jätkusuutlikkuse toetuse summa võrdub materjali taaskasutuse, energiakasutuse ja kõrvaldamise eest antud jätkusuutlikkuse abi summaga, ning materjali taaskasutuse eest antava jätkusuutlikkuse abi summa arvutatakse, kasutades „sorditud kogustele, millest saadud materjali on taaskasutatud (korduskasutus + ringlussevõtt + muud materjali taaskasutuse viisid)“ vastavat koefitsienti 65 eurot tonni kohta.
- 9 19. septembri 2017. aasta määrusega, millega muudeti 3. aprilli 2014. aasta määrust (*JORF*, 4.10.2017, tekst nr 5, edaspidi „19. septembri 2017. aasta määrus“), suurendati jätkusuutlikkuse toetuse summat. Selle määruse artikli 1 kohaselt suurendatakse toetuse arvutamise koefitsienti alates 1. jaanuarist 2018 makstud toetuste puhul 82,5 euronit tonni kohta.

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimus

- 10 Eco TLC on taaskasutusorganisatsioon, kellele avaliku võimu organid on andnud tegevusloa, et koguda TLC toodete turuleviijatelt rahalist tasu teenuse eest, et nende nimel täita nende seadusjärgset kohustust töödelda asjaomastest toodetest tekkivaid jäätmeid. Eco TLC sõlmib sel eesmärgil nõuetele vastavate sortimisettevõtjatega lepingud ja maksab neile erinevat liiki rahalist toetust, nimelt jätkusuutlikkuse toetust, materjali sortimise toetust ja arengutoetust TLC toodetest tekkivate jäätmete ringlussevõtu- ja töötlemistoimingute jaoks.
- 11 Kui 3. aprilli 2014. aasta määrusega oli materjali taaskasutuse eest antava jätkusuutlikkuse abi summa arvutamisel kehtestatud koefitsient 65 eurot tonni kohta, siis 19. septembri 2017. aasta määrusega muudeti seda toetust nii, et koefitsient oli alates 1. jaanuarist 2018 makstud summade puhul 82,5 eurot tonni kohta.
- 12 Eco TLC esitas 19. septembri 2017. aasta määruse peale kaebuse Conseil d'État'le (Prantsusmaa kõrgeima halduskohtuna tegutsev riiginõukogu), väites eelkõige, et selle määrusega anti riigiabi ELTL artikli 107 lõike 1 tähenduses.
- 13 Eelotsusetaotluse esitanud kohus märgib, et vastavalt keskkonnaseadustiku artiklile L. 541-10-3, mis puudutab laiendatud tootjavastutuse põhimõtet, on TLC toodete turuleviijad kohustatud rahastama neist toodetest tekkivate jäätmete ringlussevõttu ja töötlemist või sellele kaasa aitama. Eelotsusetaotluse esitanud kohus täpsustab selle kohustuse täitmise kohta, et nimetatud turuleviijad peavad kas ise tagama TLC toodetest tekkivate jäätmete töötlemise või andma selle eest vastutuse üle volitatud asutusele, kelle ülesanne on koguda tasu ja töödelda nende nimel jäätmeid, sõlmides selleks lepingud sortimisettevõtjatega.
- 14 Eelotsusetaotluse esitanud kohus tõdeb selles kontekstis esiteks, et Eco TLC on ainus organisatsioon, kellele on selleks luba antud, ning et turuleviijad ei ole otsustanud tegeleda ise TLC toodetest tekkivate jäätmete käitlemisega.
- 15 Ta täpsustab teiseks, et sortimisettevõtjatele Eco TLC makstavate rahaliste toetuste arvutusmeetod kehtestati 3. aprilli 2014. aasta määrusega, lähtudes jäätmete taaskasutuse ja sotsiaalsetes raskustes olevate isikute tööhõivega seotud eesmärkidest. Eelotsusetaotluse esitanud kohus märgib, et Eco TLC peab selle määruse kohaselt kohandama turuleviijatelt nõutavate tasude summat nii, et see oleks täpselt nii suur, kui on vaja tema kohustuste täitmiseks, see tähendab rahaliste toetuste maksmiseks sortimisettevõtjatele vastavalt nimetatud määruses kehtestatud piirmäärale ning mitmesuguseks teadlikkuse tõstmise alaseks ja ennetustegevuseks, ilma et ta võiks saada kasumit või kahjumit või tegutseda teistes valdkondades.
- 16 Kolmandaks ja viimaseks märgib eelotsusetaotluse esitanud kohus, et Eco TLC juhatuse koosolekul osaleb riigi määratud riiklik kontrolör, omamata siiski hääleõigust, teda teavitatakse selle äriühingu kavandatavate investeeringute tingimustest, enne kui juhatus need kinnitab, ning ta võib lasta endale edastada kõik nimetatud äriühingu finantshaldusega seotud dokumendid, et ta saaks hea finantshalduse eeskirjade rikkumise korral teatada sellest pädevatele riigiasutustele, kes võivad määrata kuni 30 000 euro suuruse trahvi või otsustada tegevusluba peatada või see isegi ära võtta. See kohus märgib, et Eco TLC teeb nende tingimuste piires oma haldusalaseid valikuid oma äranägemise järgi ning et tal ei ole eelkõige maksete tegemiseks ette nähtud vahendite suhtes mingit konkreetset hoiustamiskohustust.

- 17 Neil asjaoludel otsustas Conseil d'État (kõrgeima halduskohtuna tegutsev riiginõukogu) menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmise eelotsuse küsimuse:

„Kas [ELTL] artiklit 107 tuleb tõlgendada nii, et sellist meetet, [...] milles avaliku võimu organite väljastatud tegevusloaga eraõiguslik mittetulunduslik taaskasutusorganisatsioon kogub konkreetse tootekategooria turuleviijatelt, kes on temaga sõlminud vastava lepingu, tasu teenuse eest, mis seisneb selles, et nende asemel tagatakse nendest toodetest tekkivate jäätmete töötlemine, ja maksab nende jäätmete sortimise ja taaskasutusega tegelevatele ettevõtjatele toetusi, mille summa on tegevusloas kindlaks määratud, arvestades keskkonnaalaseid ja sotsiaalseid eesmärke, tuleb lugeda selle [sätte] tähenduses riigiabiks?“

Eelotsuse küsimuse analüüs

- 18 Kõigepealt tuleb korrata, et Euroopa Kohtu väljakujunenud praktika kohaselt on liikmesriigi meetme ELTL artikli 107 lõike 1 tähenduses „riigiabiks“ kvalifitseerimiseks nõutav, et on täidetud kõik järgmised tingimused. Esiteks peab olema tegemist riigi poolt või riigi ressurssidest antud abiga. Teiseks peab see sekkumine võimalikult kahjustama liikmesriikide vahelist kaubandust. Kolmandaks peab see andma abisaajale valikulise eelise. Neljandaks peab see kahjustama või ähvardama kahjustada konkurentsi (6. märtsi 2018. aasta kohtuotsus komisjon vs. FIH Holding ja FIH Erhvervsbank, C-579/16 P, EU:C:2018:159, punkt 43 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 19 Mis puutub esimesse neist tingimustest, siis olgu korratud, et selleks, et eeliseid saaks lugeda ELTL artikli 107 lõike 1 tähenduses „abiks“, peavad need ühest küljest olema vahetult või kaudselt antud riigi ressurssidest ja teisest küljest peavad need olema riigile omistatavad (15. mai 2019. aasta kohtuotsus Achema jt, C-706/17, EU:C:2019:407, punkt 47 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 20 Lisaks sellele on väljakujunenud kohtupraktika kohaselt ELTL artiklis 267 sätestatud liikmesriigi kohtute ja Euroopa Kohtu vahelises koostöömenetluses Euroopa Kohtu ülesanne anda liikmesriigi kohtule tarvilik vastus, mis võimaldaks viimasel poolelioleva kohtuasja lahendada. Seda arvestades tuleb Euroopa Kohtul temale esitatud küsimused vajaduse korral ümber sõnastada (2. aprilli 2020. aasta kohtuotsus Ruska Federacija, C-897/19 PPU, EU:C:2020:262, punkt 43 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 21 Eelotsusetaotlusest nähtub, et eelotsusetaotluse esitanud kohus küsib tegelikult ainult käesoleva kohtuotsuse punktis 18 nimetatud esimese tingimuse kohta ja et faktilised asjaolud, mille ta Euroopa Kohtule esitas, on peamiselt seotud selle esimese tingimusega.
- 22 Selles kontekstis tuleb asuda seisukohale, et eelotsusetaotluse esitanud kohus soovib oma küsimusega sisuliselt teada, kas ELTL artikli 107 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et meetet, millega mittetulunduslik eraõiguslik taaskasutusorganisatsioon, kellel on avaliku võimu organite antud tegevusloa, kogub teatavat liiki toodete turuleviijatelt, kes on sõlminud temaga vastava lepingu, tasu nende nimel neist toodetest tekkivate jäätmete käitlemise eest ning maksab nende toodete sortimise ja taaskasutusega tegelevatele ettevõtjatele toetust summas, mis on tegevusloas kindlaks määratud, arvestades keskkonnakaitse ja sotsiaalseid eesmärke, kujutab endast riigi poolt või riigi ressurssidest antud abi selle sätte tähenduses.
- 23 Meetme riigile omistatavuse hindamiseks tuleb esimesena analüüsida, kas riigiasutused on osalenud selle meetme võtmises (15. mai 2019. aasta kohtuotsus Achema jt, C-706/17, EU:C:2019:407, punkt 48 ja seal viidatud kohtupraktika).

- 24 Käesoleval juhul nähtub eelotsusetaotlusest, et TLC toodetest tekkivate jäätmete käitlemise sektoris kehtiv laiendatud tootjavastutus kehtestati õigus- ja haldusnormidega, nimelt keskkonnaseadustiku ja 3. aprilli 2014. aasta määrusega, mida on muudetud 19. septembri 2017. aasta määrusega. See meede tuleb seega lugeda riigile omistatavaks käesoleva kohtuotsuse eelmises punktis viidatud kohtupraktika tähenduses.
- 25 Teisena tuleb selleks, et teha kindlaks, kas eelis anti otseselt või kaudselt riigi ressurssidest, korrata, et väljakujunenud kohtupraktika kohaselt hõlmab ELTL artikli 107 lõikes 1 sätestatud keeld nii abi, mida antakse otse riigi poolt või riigi ressurssidest, kui ka abi, mida annavad riigi poolt selle haldamiseks asutatud või määratud avalik-õiguslikud või eraõiguslikud organisatsioonid (15. mai 2019. aasta kohtuotsus *Achema jt*, C-706/17, EU:C:2019:407, punkt 50 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 26 Asjaolu, et selles sättes tehakse vahet „liikmesriigi poolt“ antaval abil ja „riigi ressurssidest“ antaval abil, ei tähenda, et kõik riigi nõusolekul antud eelised kujutavad endast abi, olgu see siis riigi ressurssidest rahastatud või mitte, vaid selle mõistega on soovitud üksnes hõlmata vahetult nii riigi antud eeliseid kui ka neid eeliseid, mida antakse riigi poolt kindlaks määratud või asutatud avalik-õigusliku või eraõigusliku isiku kaudu (vt 28. märtsi 2019. aasta kohtuotsus *Saksamaa vs. komisjon*, C-405/16 P, EU:C:2019:268, punkt 53 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 27 Nimelt ei ole liidu õiguse kohaselt lubatav, et ainuüksi see asjaolu, et asutatakse iseseisvaid institutsioone, kes vastutavad abi andmise eest, võimaldaks kõrvale hoida riigiabi eeskirjadest (9. novembri 2017. aasta kohtuotsus *komisjon vs. TV2/Danmark*, C-656/15 P, EU:C:2017:836, punkt 45).
- 28 Käesoleval juhul on vastavalt keskkonnaseadustiku artiklis L. 541-10-3 sätestatud laiendatud tootjavastutuse põhimõttele TLC toodete turuleviijad, see tähendab tootjad, importijad ja turustajad, kohustatud tagama või rahastama neist toodetest tekkivate jäätmete töötlemist.
- 29 Selle kohustuse täitmiseks peavad nad kas ise tagama TLC toodetest tekkivate jäätmete töötlemise või rahastama taaskasutusorganisatsiooni, kelle ülesanne on tagada nende jäätmete käitlemine, sõlmides lepinguid sortimisettevõtjatega ja makstes neile rahalist toetust nimetatud jäätmete ringlussevõtu- ja käitlemistoimingute eest.
- 30 Kuigi eelotsusetaotlusest nähtub, et TLC toodete turuleviijad otsustasid keskkonnaseadustiku artiklist L. 541-10-3 tulenevate kohustuste täitmiseks liituda Eco TLC-ga, kes on 3. aprilli 2014. aasta määrusega selleks volitatud organisatsioon, ei võimalda see asjaolu isenesest järeldada, et maksed, mida nad sellele taaskasutusorganisatsioonile maksavad, kujutavad endast riigi õigusnormidega kehtestatud kohustuslikke makseid.
- 31 Lisaks saab Eco TLC toodete turuleviijatelt rahalist tasu teenuse eest, mis seisneb selles, et ta täidab nende asemel seadusjärgset kohustust töödelda neist toodetest tekkivaid jäätmeid. Sel eesmärgil sõlmib Eco TLC lepingud nõuetele vastavate sortimisettevõtjatega ja maksab neile nimetatud toodetest tekkivate jäätmete ringlussevõtu- ja töötlemistoimingute eest rahalist toetust.
- 32 Sellega seoses tuleb tõdeda, et põhikohtuasjas kõne all olev meede näeb esiteks ette, et eraettevõtjatelt saadud rahaline toetus kantakse üle erakapitalil põhinevasse äriühingusse, ja seejärel, et see äriühing kannab osa neist maksetest üle teistele eraõiguslikele ettevõtjatele.
- 33 Nagu kohtujurist oma ettepaneku punktis 85 märkis, kujutavad need tasud kogu läbitud skeemi ajal endast eraõiguslikku laadi makseid. Nimetatud maksete tasumisest koosnevad vahendid ei liigu kunagi läbi riigieelarve ega läbi mõne teise avalik-õigusliku üksuse eelarve ega lähe kunagi riigiasutuste käsutusse. Lisaks nähtub Euroopa Kohtu käsutuses olevast toimikust, et asjaomane liikmesriik ei loobu mitte mingil alusel ühestki allikast, nagu maksud, lõivud, maksed või muud vahendid, mis oleks liikmesriigi õiguse kohaselt tulnud kanda riigieelarvesse.

- 34 Sellest järeldub, et põhikohtuasjas kõne all olev meede ei too kaasa mingit riigi ressursside otsest ega kaudset ülekanndmist.
- 35 Samas tuleneb Euroopa Kohtu praktikast, et meetmed, mis ei too kaasa riigi ressursside ülekanndmist, võivad kuuluda mõiste „abi“ alla ELTL artikli 107 lõike 1 tähenduses (9. novembri 2017. aasta kohtuotsus komisjon *vs.* TV2/Danmark, C-656/15 P, EU:C:2017:836, punkt 43 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 36 ELTL artikli 107 lõige 1 hõlmab kõiki rahalisi vahendeid, mida avaliku võimu organid saavad realselt ettevõtjate toetamiseks kasutada, sõltumata sellest, kas need vahendid kuuluvad või ei kuulu püsivalt riigivara hulka. Isegi juhul, kui abimeetmele vastavad summad ei ole alaliselt riigikassa valduses, piisab asjaolust, et need on pidevalt avaliku kontrolli all ja seega pädevate riigiasutuste käsutuses, et kvalifitseerida need „riigi ressurssideks“ (16. mai 2002. aasta kohtuotsus Prantsusmaa *vs.* komisjon, C-482/99, EU:C:2002:294, punkt 37, ja 15. mai 2019. aasta Achema jt, C-706/17, EU:C:2019:407, punkt 53).
- 37 Seega tuleb kontrollida, kas vahendid, mida Eco TLC kasutas lepingu sõlminud sortimisettevõtjatele rahalise toetuse maksmiseks, on pidevalt avaliku kontrolli all ja seega pädevate liikmesriigi ametiasutuste käsutuses.
- 38 Sellega seoses tuleb esiteks märkida, et nagu on tõdetud käesoleva kohtuotsuse punktis 33, ei liigu need vahendid kunagi riigieelarvest või mõne muu avalik-õigusliku üksuse eelarvest ega liigu kunagi läbi avaliku võimu organite.
- 39 Lisaks nähtub Euroopa Kohtu käsutuses olevast toimikust esiteks, et nimetatud vahendite suhtes ei kehti mingit erilist hoiustamiskohustust, teiseks, et juhul, kui taaskasutusorganisatsioon lõpetab tegevuse, ei kanta neid summasid, mis on kättesaadavad pärast tegevuse lõpetamisega seotud kulude kandmist ning pärast selle taaskasutusorganisatsiooni ja kõigi võlausaldajate ees olevate võlgade mahaarvamist, riigiasutustele üle, ja kolmandaks, et vaidlused, mis puudutavad turuleviijate poolt põhikohtuasjas vaatluse all oleva meetme kohaselt tasumisele kuuluvate maksete nõudmist, kuuluvad tsiviil- ja kaubanduskohtute pädevusse.
- 40 Sellest tuleneb, et riigil ei ole mingil ajal tegelikku juurdepääsu nendele vahenditele ja et taaskasutusorganisatsioonil ei ole mingit avaliku võimu kandjale eriomast pädevust.
- 41 Teiseks kasutatakse rahalisi vahendeid, mida Eco TLC kasutas põhikohtuasjas kõne all oleva meetme raames, üksnes talle seadusega pandud ülesannete täitmiseks. Muude vastupidiste asjaolude puudumisel tõendab see seadusest tulenev nende vahendite sihtotstarbelise kasutamise põhimõte pigem, et riigil ei ole nimelt võimalik neid vahendeid käsutada, see tähendab otsustada seaduses ettenähtust teistsugune sihtotstarve (vt selle kohta 28. märtsi 2019. aasta kohtuotsus Saksamaa *vs.* komisjon, C-405/16 P, EU:C:2019:268, punkt 76).
- 42 Kolmandaks on tõsi, et tegevusluba omava taaskasutusorganisatsiooni poolt sortimisettevõtjatele makstavate rahaliste toetuste määra kehtestab riik.
- 43 Ent ühelt poolt, nagu nähtub käesoleva kohtuotsuse punktides 5 ja 15, määravad tegevusluba omavad organisatsioonid kindlaks turuleviijatelt saadud rahalise toetuse kogusumma selliselt, et katta igal aastal tehnilise kirjelduse kohaldamisest tulenevad kulud, nimelt sortimisettevõtjatele rahalise toetuse maksmise, tegevuskulud ning erinevad teadlikkuse tõstmise ja ennetamise toimingud.
- 44 Teiselt poolt märkis Prantsuse valitsus oma kirjalikes seisukohtades, et vastavalt 3. aprilli 2014. aasta määrusele lisatud tehnilisele kirjeldusele vastab tegevusluba omava taaskasutusorganisatsiooni poolt sortimisettevõtjatele makstavate rahaliste toetuste piirmäär sortimise keskmistele netokuludele. Mis puudutab täpsemalt 19. septembri 2017. aasta määrusega summade muutmist, siis selle määrasid

kindlaks avaliku võimu organid TLC jäätmete sortimise ja taaskasutamise keskkonna-, majandus- ja sotsiaalseire aastabilansis sisalduvate ettepanekute alusel. Selles Eco TLC koostatud seiredokumentis näidati selle bilansi koostamiseks sortimisettevõtjate kulud ja tulud ning tuvastati, et sortimistegevust hüvitatakse liiga vähe.

- 45 Tegevusluba omaval taaskasutusorganisatsioonil on seega määrav roll sortimisettevõtjatele makstavate rahaliste toetuste piirmäärade kindlaksmääramisel ja muutmisel, mida peab siiski kontrollima eelotsusetaotluse esitanud kohus.
- 46 Neljandaks, kuigi eelotsusetaotlusest nähtub, et 3. aprilli 2014. aasta määrus näeb ette teatavad abikõlblikkuse tingimused, millele sortimisettevõtjad peavad vastama, et saada rahalist toetust, rõhutas Prantsuse valitsus oma kirjalikes seisukohtades siiski, et tegevusluba omaval taaskasutusorganisatsioonil on suhetes sortimisettevõtjatega teatav lepinguline vabadus, et kehtestada täiendavad nõuetele vastavuse tingimused. Peale selle on see valitsus seisukohal, et Eco TLC kasutas seda vabadust, kehtestades omapoolsed rahalise toetuse saamise tingimused, mis on riigi kehtestatud tingimustest rangemad.
- 47 Eco TLC-l on seetõttu mõju nende toetuse saajate kindlaksmääramisel, kes saavad rahalist toetust, mida võidakse põhikohtuasjas kõne all oleva meetme alusel maksta. Eelotsusetaotluse esitanud kohus peab aga siiski kontrollima, kas see on tõesti nii.
- 48 Viiendaks ja viimaseks nähtub eelotsusetaotlusest, et riigi poolt määratud kontrollija, kes osaleb Eco TLC nõukogu koosolekutel, on teadlik selle äriühingu kavandatavate finantsinvesteeringute tingimustest enne nende kinnitamist juhatuse poolt ning ta võib edastada kõik finantsjuhtimisega seotud dokumendid, et usaldusväärse finantsjuhtimise eeskirjade rikkumise korral teavitada pädevaid ametiasutusi, kes võivad määrata trahvi, või isegi otsustada tegevusloa peatada või see tühistada.
- 49 Euroopa Kohtu käes olevast toimikust nähtub siiski, et esiteks ei ole kõnealusel riiklikul kontrollijal Eco TLC nõukogus hääleõigust, mis võimaldaks tal mõjutada nende vahendite haldamist, mida see äriühing kasutas sortimisettevõtjatele rahalise toetuse maksmiseks. Teiseks näib, et selle kontrollija ülesanne on üksnes tagada nimetatud äriühingu finantssuutlikkuse säilimine.
- 50 Eeltoodust tuleneb – kui eelotsusetaotluse esitanud kohtu kontroll ei anna teistsugust tulemust –, et vahendid, mida Eco TLC kasutas sortimisettevõtjatele rahalise toetuse maksmiseks, ei ole pidevalt avaliku kontrolli all käesoleva kohtuotsuse punktis 36 viidatud kohtupraktika tähenduses ning seega ei kujuta need endast riigi ressursse ELTL artikli 107 lõike 1 tähenduses.
- 51 Kõiki eespool toodud kaalutlusi arvesse võttes tuleb esitatud küsimusele vastata, et ELTL artikli 107 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et meede, millega eraõiguslik mittetulunduslik taaskasutusorganisatsioon, kellel on avaliku võimu organite antud tegevusluba, kogub konkreetse tootekategooria turuleviiatelt, kes on sõlminud temaga vastava lepingu, tasu teenuse eest, mis seisneb selles, et nende asemel tagatakse nendest toodetest tekkivate jäätmete töötlemine, ja maksab nende jäätmete sortimise ja taaskasutusega tegelevatele ettevõtjatele toetusi, mille summa on tegevusloas kindlaks määratud, arvestades keskkonnavalaseid ja sotsiaalseid eesmärke, ei kujuta endast sekkumist riigi ressurssidest selle sätte tähenduses, kuna need toetused ei ole avaliku võimu pideva kontrolli all, mida peab siiski kontrollima eelotsusetaotluse esitanud kohus.

Kohtukulud

- 52 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus pooleli oleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse liikmesriigi kohus. Euroopa Kohtule seisukohtade esitamiseiga seotud kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (esimene koda) otsustab:

ELTL artikli 107 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et selline meede, millega eraõiguslik mittetulunduslik taaskasutusorganisatsioon, kellel on avaliku võimu organite antud tegevusluba, kogub konkreetse tootekategooria turuleviijatelt, kes on sõlminud temaga vastava lepingu, tasu teenuse eest, mis seisneb selles, et nende asemel tagatakse nendest toodetest tekkivate jäätmete töötlemine, ja maksab nende jäätmete sortimise ja taaskasutusega tegelevatele ettevõtjatele toetusi, mille summa on tegevusloas kindlaks määratud, arvestades keskkonnaalaseid ja sotsiaalseid eesmärke, ei kujuta endast sekkumist riigi ressurssidest selle sätte tähenduses, kuna need toetused ei ole avaliku võimu pideva kontrolli all, mida peab siiski kontrollima eelotsusetaotluse esitanud kohus.

Allkirjad